PRIPOROČILA

PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2020/1364

z dne 23. septembra 2020

o zakonitih poteh do zaščite v EU: spodbujanje preselitve, humanitarnega sprejema in drugih dopolnilnih poti

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Število beguncev in drugih oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, narašča po vsem svetu. Zato je treba okrepiti sposobnost Unije, da izpolni svojo moralno dolžnost glede zagotavljanja učinkovite pomoči. Vse države članice bi morale sodelovati v skupnih prizadevanjih Unije za izkazovanje solidarnosti z osebami, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in sicer tako, da ponujajo zakonite poti v Unijo in izboljšajo zaščitni prostor zunaj Unije.

(2) Cilj tega priporočila je podpreti stalna prizadevanja držav članic za zagotavljanje in izboljšanje zakonitih in varnih poti za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito. Priporočeni ukrepi so namenjeni zlasti izkazovanju solidarnosti s tretjimi državami, v katerih je razseljenih veliko ljudi, ki potrebujejo mednarodno zaščito, prispevanju k mednarodnim pobudam za preselitev in humanitarni sprejem ter boljšemu splošnemu upravljanju migracij.

(3) Unija si prizadeva razviti in izboljšati zaščitni prostor v državah tranzita, ciljnih državah ali državah prvega azila, da bi pomagala ljudem, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in migrantom, ki so še posebej ranljivi, pa tudi gostiteljskim skupnostim. Regionalni programi za razvoj in zaščito ([1]) v Afriškem rogu, severni Afriki in na Bližnjem vzhodu med drugim podpirajo spoštovanje in izboljševanje zaščitnega prostora s krepitvijo zmogljivosti nacionalnih sistemov ter organe in civilno družbo. Poleg tega zagotavljajo zaščito, saj nudijo neposredno pomoč osebam, ki potrebujejo mednarodno zaščito. Vse ukrepe izvajajo izvajalski partnerji. Programi podpirajo trajne rešitve za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, zlasti na področju preselitve, in sicer tako, da zagotavljajo preverjanje in registracijo, omogočajo učinkovito določitev statusa begunca in neposredno podpirajo operacije preselitve s strani Urada visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR). Države članice so pozvane, da prevzamejo dejavno vlogo kot članice konzorcijev ali zagotavljajo finančne prispevke za podporo in izvajanje regionalnih programov za razvoj in zaščito, da bi okrepile zunanjo razsežnost migracijske politike EU.

(4) Preselitev je pomembno orodje za zagotavljanje zaščite osebam, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in izkazovanje globalne solidarnosti s tretjimi državami pri obvladovanju velikega števila ljudi, ki bežijo pred vojnami ali preganjanjem. Je tudi ključni element celovite azilne in migracijske politike Unije: z zagotavljanjem varnih in zakonitih poti za osebe, ki potrebujejo zaščito, preselitev pomaga reševati življenja, zmanjšati nezakonite migracije in preprečevati poslovni model tihotapskih mrež. Preselitev je tudi pomemben in sestavni del celovitega pristopa k migracijam, kadar partnerske države sodelujejo pri celotnem spektru področij, ki so povezana z migracijami.

(5) UNHCR je potrdil, da so globalne potrebe po preselitvi še vedno visoke, pri čemer je število primerov leta 2020 znašalo 1,44 milijona. Ta številka naj bi se v prihodnjih letih povečala.

([1]) Ki se sofinancirajo iz proračuna Unije in izvajajo v okviru konzorcijev, ki jih vodijo države članice.

(6) Na prvem svetovnem forumu o beguncih, ki je potekal decembra 2019, je bil pregledan napredek pri izvajanju globalnega dogovora UNHCR o beguncih ([2]). Zagotovljena je bila široka mednarodna podpora iskanju trajnih rešitev za begunce po vsem svetu, vključno z rešitvami za preselitev ter razširitev števila in vrste zakonitih poti, ki so na voljo osebam, ki potrebujejo mednarodno zaščito. Triletna strategija UNHCR (2019–2021) za preselitev in dopolnilne poti zagotavlja načrt za njihovo razširitev, in sicer tako, da zagotavlja več mest, mobilizira več akterjev in ustvarja gostoljubnejše družbe. Da bi države članice prevzele vodilno svetovno vlogo na področju preselitve, so pozvane, da podprejo izvajanje strategije ter obrnejo trenutni trend zmanjševanja števila držav preselitve na svetovni ravni in preprečijo znaten upad zavez za preselitev oseb ([3]).

(7) Od leta 2015 sta dva uspešna programa za preselitev, ki ju financira EU in v katerih je sodelovalo veliko število držav članic, pomagala najti zatočišče v Uniji več kot 70 000 najranljivejšim osebam, ki so potrebovale mednarodno zaščito. Med letoma 2015 in 2018, ko so se svetovne razmere v zvezi s preselitvijo znatno spremenile, so se letne preselitve v države članice potrojile, delež EU pri preselitvah na svetovni ravni pa se je povečal z manj kot 9 % pred letom 2016 na 41 % leta 2018. To povečanje kaže korist in potencial sodelovanja in usklajevanja na ravni EU na področju preselitve, pa tudi pomen financiranja iz proračuna EU, pri čemer je bila v obdobju 2015–2020 za neposredno podporo prizadevanjem držav članic za preselitev namenjena milijarda EUR.

(8) V okviru prvega programa EU za preselitev ([4]) so se države članice skupaj s pridruženimi državami dublinske uredbe dogovorile o preselitvi 22 504 oseb, ki so potrebovale mednarodno zaščito, z Bližnjega vzhoda, iz Afriškega roga in severne Afrike v dveh letih (2015–2017) ([5]). V okviru tega prvega uspešnega programa EU je bilo skupno preseljenih 19 452 oseb (86 % vseh zavez).

(9) V okviru drugega programa EU za preselitev ([6]) so se države članice dogovorile, da bodo preselile 50 039 oseb, ki so potrebovale mednarodno zaščito, iz Turčije, Libanona, Jordanije in držav vzdolž osrednjesredozemske poti, zlasti v podporo mehanizmom za nujen tranzit, ki jih je UNHCR vzpostavil v Nigru (2017) in Ruandi (2019). Program je bil uspešen, saj je bilo preseljenih 43 827 oseb (88 % vseh zavez).

(10) Da bi se čim bolj povečalo število preselitev in izkoristila razpoložljiva sredstva, imajo države članice, ki še niso v celoti uresničile svojih zavez v okviru drugega programa EU za preselitev, možnost, da to storijo v letih 2020 in 2021, da bi izpolnile svoje prejšnje zaveze.

(11) V okviru izjave EU in Turčije ([7]) je bilo do sredine septembra 2020 preseljenih več kot 27 000 oseb ([8]). Države članice so v okviru nacionalnih programov iz Turčije preselile dodatne osebe, ki so potrebovale mednarodno zaščito.

(12) Unija mora preiti z *ad hoc* programov za preselitev na programe, ki delujejo na podlagi stabilnega okvira, ki zagotavlja, da so programi Unije za preselitev trajnostni in predvidljivi. V ta namen je Komisija leta 2016 predlagala uredbo o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev ([9]), da bi se v okviru prenove azilnega sistema Unije zagotovile varne in zakonite poti do mednarodne zaščite za osebe, ki jo potrebujejo. Junija 2018 je bil dosežen delni začasni politični dogovor, s katerim je bil med drugim v področje uporabe predlagane uredbe vključen humanitarni sprejem (poleg preselitve). Hitro sprejetje predloga je pomemben element za učinkovitejšo, pravičnejšo in stabilnejšo politiko EU na področju azila in migracij, vključno s stabilnim okvirom za preselitev.

([2]) https://www.unhcr.org/the-global-compact-on-refugees.html

([3]) UNHCR je leta 2018 prejel zaveze za preselitev oseb iz 29 držav, leta 2017 pa 35; število odhodov za namene preselitve se je s 65 100 leta 2017 zmanjšalo na 55 680 leta 2018.

([4]) Priporočilo Komisije (EU) 2015/914 z dne 8. junija 2015 o Evropskem programu za ponovno naselitev (UL L 148, 13.6.2015, str. 32).

([5]) Sklepi predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta 20. julija 2015.

([6]) Priporočilo Komisije (EU) 2017/1803 z dne 3. oktobra 2017 o izboljšanju zakonitih poti za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito (UL L 259, 7.10.2017, str. 21).

([7]) https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/

([8]) Te preselitve so se delno štele pod programoma EU za preselitev iz uvodnih izjav 8 in 9.

([9]) COM(2016) 468 final.

(13) Da bi se prizadevanja za preselitev nadaljevala do vzpostavitve stabilnega okvira, je Komisija na 9. forumu za preselitev julija 2019 pozvala države članice, naj predložijo zaveze za preselitev za leto 2020. To je temeljilo na dogovorjenih prednostnih nalogah za to obdobje ter je bilo v skladu z napovedjo UNHCR glede svetovnih potreb po preselitvi za leto 2020 in njegovimi priporočili v zvezi z načrtovanjem preselitev na ravni EU za leto 2020, v katerih se je za leto 2020 zahtevalo 30 000 mest. Države članice so v odgovor na to predložile nekaj manj kot 29 500 zavez. Ta obsežna skupna zaveza, ki predstavlja več kot 50 % vseh mest za preselitev, ki so jih države dale na voljo UNHCR za leto 2020, kaže, da so države članice še naprej zavezane zagotavljanju zaščite, reševanju življenj in zagotavljanju verodostojnih alternativ nezakonitemu gibanju.

(14) Glede na predvidene svetovne potrebe po preselitvi za leto 2020, triletno strategijo UNHCR (2019–2021) za preselitev in dopolnilne poti ter prvi svetovni forum o beguncih (december 2019) ta pomembna zaveza držav članic potrjuje vodilno svetovno vlogo EU na področju preselitve.

(15) Izbira prednostnih regij za preselitve v okviru zavez, sprejetih za leto 2020, temelji na napovedih UNHCR glede svetovnih potreb po preselitvi in na potrebi po nadaljnjem izvajanju izjave EU in Turčije iz marca 2016. Države članice bi morale nadaljevati preselitve iz Turčije, Jordanije, Libanona ter ključnih afriških držav vzdolž osrednjesredozemske poti in na poti do nje, vključno z Libijo, Nigrom, Čadom, Egiptom, Etiopijo in Sudanom. Prav tako bi morale podpirati mehanizme za nujen tranzit v Nigru in Ruandi ter zagotoviti mesta za nujne preselitve. Izvajanje izjave EU in Turčije vključuje aktivacijo prostovoljnega programa humanitarnega sprejema s Turčijo, pod pogojem, da so izpolnjeni vsi predpogoji in da so se nezakoniti prehodi med Turčijo in EU končali ali vsaj bistveno in trajno zmanjšali.

(16) Za pomoč državam članicam pri uresničevanju cilja 29 500 mest v letu 2020 je bilo iz proračuna Unije zagotovljenih približno 300 milijonov EUR ([10]). V skladu s pravili Sklada za azil, migracije in vključevanje so lahko države članice upravičene do spodbujevalnega plačila v višini 10 000 EUR na preseljeno osebo iz prednostnih regij ali posebej ranljivih skupin in 6 000 EUR za druge preselitve.

(17) Med januarjem in marcem 2020 je v okviru zavez, sprejetih za leto 2020, v EU na podlagi preselitve prispelo več kot 3 600 oseb. Vendar je izbruh koronavirusne pandemije povzročil hude motnje operacij preselitve. Države članice, UNHCR in Mednarodna organizacija za migracije (IOM) so te operacije od sredine marca 2020 začasno ustavile. UNHCR in IOM sta 18. junija 2020 napovedala ponovno vzpostavitev potovanj za namene preselitve beguncev ([11]). Od poletja je več držav članic začelo postopoma ponovno izvajati dejavnosti preselitve.

(18) Ta globalna grožnja za zdravje, ki je brez primere, in ukrepi za zajezitev širjenja virusa so močno vplivali na vse operacije in postopke, povezane s preselitvijo, humanitarnim sprejemom in skupnostnim sponzorstvom. Postalo je jasno, da je potrebno usklajevanje na ravni EU, da bi se čim bolj povečal učinek sprejetih ukrepov.

(19) Komisija je v svojih *smernicah za izvajanje zadevnih določb EU na področju azila in vračanja ter za preselitve* ([12]) pozvala države članice, naj še naprej izkazujejo solidarnost z osebami, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in tretjimi državami, ki gostijo veliko število beguncev, in sicer tako, da v največji možno meri zagotovijo nadaljevanje postopkov v zvezi s preselitvijo. Prav tako jih je pozvala, naj razmislijo o novih načinih dela, kot so razgovori na daljavo ali preselitev na podlagi dokumentacije. Glede teh tem je Evropski azilni podporni urad (EASO) zagotovil hitro operativno podporo z vrsto tematskih spletnih sestankov v okviru mreže za preselitev in humanitarni sprejem.

(20) Komisija se je ob priznavanju negativnega učinka koronavirusne pandemije na izvajanje zavez, sprejetih za leto 2020, odločila podaljšati obdobje izvajanja po letu 2020, da bi imele države članice dovolj časa, da te zaveze v celoti izvedejo. Prvotni enoletni program bo zato preoblikovan v dveletni program, ki bo zajemal obdobje 2020–2021 in v katerem naj bi države članice izvedle 29 500 zavez. Poleg tega so države članice pozvane, naj razmislijo o financiranju morebitnih dodatnih nacionalnih programov za preselitev.

([10]) Finančna podpora združuje odobrena proračunska sredstva za leti 2019 in 2020, ki so bila državam članicam dana na voljo v dveh obrokih.

([11]) https://www.unhcr.org/news/press/2020/6/5eeb85be4/joint-statement-un-refugee-chief-grandi-iomsvitorino-announce-resumption.html?query=resettlement resumption

([12]) C(2020) 2516 final.

(21) Da bi se zagotovilo nemoteno nadaljevanje prizadevanj EU za preselitev po motnjah, ki jih je povzročila koronavirusna pandemija, bi bilo treba razmisliti o novih programih za preselitev od leta 2022 naprej, in sicer ob upoštevanju finančnih sredstev, dodeljenih v okviru Sklada za azil in migracije za obdobje 2021–2027 v podporo zavezam držav članic. Unija si še naprej želi, da bi se število preselitev v prihodnjih letih postopoma povečevalo.

(22) Poleg finančne podpore EU so za pomoč državam članicam pri preselitvi ljudi vzpostavljeni različni ukrepi. EASO si prizadeva pomagati državam članicam pri izpolnjevanju njihovih zavez glede preselitve. Instrument za podporo pri preseljevanju v Istanbulu, ki deluje od aprila 2019 (pilotna faza), podpira prizadevanja držav članic za preselitev iz Turčije. Poleg tega mreža za preselitev in humanitarni sprejem, ki jo podpira EASO in deluje od januarja 2020, spodbuja sodelovanje in izmenjavo znanja med državami članicami, pri čemer je poudarek na temah, ki so specifične za EU. Mreža je bila z izmenjavo informacij in medsebojnim učenjem glavni forum držav članic za obravnavanje učinka koronavirusne pandemije.

(23) V skladu s triletno strategijo UNHCR (2019–2021) za preselitev in dopolnilne poti je primerno spodbujati vzpostavitev ali nadaljnjo uporabo modelov humanitarnega sprejema in drugih dopolnilnih poti kot dodatnih načinov sprejema za povečanje števila mest, ki se zagotavljajo z varnimi in zakonitimi potmi, poleg preselitve.

(24) Predlagana uredba o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev predvideva, da se državam članicam zagotovi financiranje za humanitarni sprejem.

(25) Zaradi raznolikosti modelov humanitarnega sprejema imajo države članice in tretje države že obsežne in obetavne izkušnje, na katerih bi lahko druge države članice gradile oziroma se po njih zgledovale.

(26) Več držav članic izvaja programe skupnostnega sponzorstva ([13]), ki lahko podprejo preselitev, humanitarni sprejem in druge dopolnilne poti. V vseh primerih imajo lahko zasebni sponzorji, skupine posameznikov iz zasebnega sektorja ali neprofitne organizacije strukturirano vlogo pri sprejemanju in vključevanju oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito.

(27) Kar zadeva preselitev, lahko programi skupnostnega sponzorstva pomagajo državam članicam povečati število mest za preselitev in uspešno vključiti begunce v gostoljubne gostiteljske skupnosti. Na podlagi močnega partnerstva med državo in organizacijami civilne družbe, posamezniki ali skupinami posameznikov zasebni sponzorji običajno zagotavljajo finančno, praktično in moralno podporo za sprejem ali vključevanje beguncev. Kot je razvidno iz študije o izvedljivosti in dodani vrednosti programov sponzorstva iz leta 2018 ([14]), imajo lahko modeli skupnostnega sponzorstva veliko različnih oblik. Glede na njihovo zasnovo in cilje prispevajo k povečanju števila mest za sprejem, ki so na voljo osebam, ki potrebujejo zaščito, omogočajo hitrejše in učinkovitejše vključevanje, izboljšujejo javno podporo za begunce in preselitev ter pomagajo preprečevati nezakonito nadaljnje gibanje preseljenih oseb.

(28) Druge oblike skupnostnega sponzorstva zunaj področja preselitve, ki lahko služijo kot model, vključujejo to, kar nekatere države članice in zasebne organizacije imenujejo „humanitarni koridorji“. Gre za model skupnostnega sponzorstva, ki ga trenutno izvajajo verske organizacije v Italiji, Franciji in Belgiji v sodelovanju z zadevnimi nacionalnimi vladami. Pri tem modelu so zasebni sponzorji vključeni v vse faze postopka sprejema, in sicer od identifikacije oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, do njihove premestitve v zadevno državo članico. Poleg tega prevzamejo naloge sprejemanja in vključevanja ter krijejo s tem povezane stroške. Od leta 2016 je po tej poti v Evropo, večinoma v Italijo in Francijo, prispelo več kot 2 700 ljudi, ki so potrebovali mednarodno zaščito. Podrobna pravila o sodelovanju med državo in zasebnimi sponzorji so pogosto določena v memorandumih o soglasju.

(29) Glede na koristi skupnostnega sponzorstva bi morala Unija še naprej spodbujati pristop EU k skupnostnemu sponzorstvu, ki bi temeljil na obstoječih izkušnjah držav članic in vključeval EASO. Unija bo še naprej podpirala krepitev zmogljivosti akterjev civilne družbe, ki sodelujejo v programih skupnostnega sponzorstva, in spodbujala nadnacionalno izmenjavo znanja, da bi se razširili obstoječi ali ustvarili novi programi skupnostnega sponzorstva, tudi v državah članicah, ki takih programov še ne izvajajo. V ta namen je Komisija leta 2019 objavila poseben razpis za zbiranje predlogov na podlagi programa ukrepov Unije v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje ([15]).

([13]) V nekaterih državah se ti programi imenujejo tudi „programi zasebnega sponzorstva“.

([14]) https://op.europa.eu/fr/publication-detail/-/publication/1dbb0873-d349-11e8-9424-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-114630059

([15]) Razpis za zbiranje predlogov 2019, AMIF-2019-AG-Call, tema št. 1: Spodbujanje vključevanja oseb, ki potrebujejo zaščito, prek programov zasebnega sponzorstva.

Spodbujanje dopolnilnih poti za osebe, ki potrebujejo zaščito, in njihovo nadaljnje vključevanje je ena od tem, vključenih v razpis za zbiranje predlogov za nadnacionalne ukrepe na področju azila, migracij in vključevanja v okviru delovnega programa Sklada za azil, migracije in vključevanje za leto 2020 ([16]).

(30) Koronavirusna pandemija je vplivala tudi na programe skupnostnega sponzorstva. Komisija je v svojih smernicah za izvajanje zadevnih določb EU na področju azila in vračanja ter za preselitve pozvala države članice, naj ohranijo odprte komunikacijske kanale s sponzorji, jih obveščajo o razvoju dogodkov ter še naprej pridobivajo in preverjajo sponzorje, da bi se povečale gostiteljske zmogljivosti v prihodnosti.

(31) Kot je poudaril UNHCR, je združitev družine splošno priznana kot ključni dejavnik za uspešno vključevanje v državo gostiteljico. Prisilno razseljene osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, se pri uveljavljanju pravice do združitve družine pogosto soočajo s številnimi izzivi, kot so dolgotrajni in obremenjujoči upravni postopki ([17]). To lahko privede do poskusov izogibanja pravilom z nevarnimi in nezakonitimi migracijami. Za lažji dostop do pravice do združitve družine v skladu z direktivo o združitvi družine ([18]) bi morale države članice vzpostaviti programe za pomoč pri združitvi družine, ki izboljšujejo dostop do informacij in poenostavljajo postopek za pridobitev vizuma. Poleg tega so države članice pozvane, da za primere, ki ne spadajo v področje uporabe direktive o združitvi družine, vzpostavijo programe za humanitarni sprejem, kot je sponzorstvo, ki temelji na družini.

(32) Da bi se izkoristila znanja, spretnosti, kvalifikacije in motivacija posameznikov, ki potrebujejo mednarodno zaščito, bi bilo treba proučiti tudi druge dopolnilne poti za sprejem, kot je izobraževanje ali delo. Več držav članic podpira programe, ki olajšujejo dostop do obstoječih zakonitih poti za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, kot so študenti ali delavci. Države članice bi morale v takih postopkih uporabljati orodje EU za profiliranje znanj in spretnosti državljanov tretjih držav. To posebno spletno orodje pomaga pri evidentiranju znanj, spretnosti in kvalifikacij ljudi z migrantskim ozadjem ([19]).

(33) Ocenjuje se, da ima dostop do visokošolskega izobraževanja manj kot tri odstotke beguncev po svetu ([20]). Tudi ko imajo potrebna znanja in spretnosti, pogosto nimajo informacij in finančnih sredstev za prijavo na dodiplomske ali podiplomske programe v Uniji. Države članice bi morale razmisliti o izboljšanju dostopa do univerz za mlade, ki potrebujejo mednarodno zaščito, da bi jim olajšale vstop na njihovo ozemlje kot študentom. Take pobude lahko zahtevajo proaktiven izbirni postopek v tretjih državah, jezikovno usposabljanje, prožnost pri merilih za sprejem na študijske programe ter štipendije in namenske ukrepe za vključevanje ob prihodu. Študenti, ki želijo po zaključku študija ostati v zadevni državi članici v skladu z Direktivo (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta ([21]), bi morali prejeti svetovanje in pomoč pri iskanju zaposlitve.

(34) Da bi Komisija olajšala izvajanje takih programov, bo spodbujala medsebojno učenje in izmenjavo izkušenj med državami članicami ter proučila možnosti za finančno podporo EU pri oblikovanju in razvoju teh poti za študente.

(35) Države članice bi morale razmisliti tudi o tem, da bi v sodelovanju z zasebnim sektorjem, delodajalci, sindikati in civilno družbo razvile inovativne mednarodne programe mobilnosti delovne sile za osebe, ki potrebujejo zaščito.

(36) EASO bo skupaj z mrežo za preselitev in humanitarni sprejem pomagal državam članicam pri oblikovanju in izvajanju programov za humanitarni sprejem in druge dopolnilne poti.

([16]) Izvedbeni sklep Komisije z dne 26. junija 2020 o financiranju ukrepov Unije v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje ter sprejetju delovnega programa za leto 2020: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/financing/fundings/migration-asylum-borders/asylum-migration-integration-fund/union-actions/docs/c4223-annex-decision-amif-awp-2020.pdf.

([17]) https://www.unhcr.org/uk/protection/basic/5f5743f84/families-together-family-reunification-for-refugees-in-the-european-union.html

([18]) Direktiva Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL L 251, 3.10.2003, str. 12).

([19]) https://ec.europa.eu/migrantskills/#/

([20]) Ocene UNHCR: https://www.unhcr.org/tertiary-education.html.

([21]) Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušk au pair (UL L 132, 21.5.2016, str. 21), člen 25.

(37) Države članice bi morale pri izvajanju programov za preselitev in humanitarni sprejem ter drugih dopolnilnih poti upoštevati obveznosti iz Konvencije ZN o pravicah invalidov.

(38) Da bi se zagotovilo spremljanje izvajanja programov EU za preselitev v letih 2020 in 2021, bi morale države članice na zahtevo poročati Komisiji o osebah, ki so bile preseljene na njihovo ozemlje v skladu z njihovimi zavezami, pri čemer bi morale navesti državo, iz katere je bila oseba preseljena. Komisija bo spremljala tudi različne projekte in programe za humanitarni sprejem, ki se izvajajo v državah članicah, da bi ohranila pregled nad vsemi zakonitimi potmi za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in številom mest, ponujenih prek teh kanalov.

(39) To priporočilo bi moralo biti naslovljeno na države članice. Pridružene države dublinske uredbe so pozvane, da prispevajo k skupnim evropskim prizadevanjem v zvezi s preselitvijo in skupnim prizadevanjem v zvezi z drugimi dopolnilnimi potmi –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

POVEČANJE ŠTEVILA DRŽAV ČLANIC, KI SODELUJEJO PRI PRESELITVI IN HUMANITARNEM SPREJEMU

1. Države članice bi morale v duhu mednarodne solidarnosti z državami prvega azila ali tranzita prispevati k zagotavljanju zakonitih poti osebam, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in okrepiti medsebojno solidarnost.

OKREPITEV PRIZADEVANJ ZA IZVAJANJE V ČASU KORONAVIRUSNE PANDEMIJE IN POVEČANJE ŠTEVILA PRESELITEV V SREDNJEROČNEM OBDOBJU

2. Države članice so pozvane, da na podlagi izkušenj, pridobljenih pri izvajanju prejšnjih programov EU za preselitev, ter za prehod s teh programov na stabilni okvir Unije za preselitev dosežejo cilj glede preselitve vsaj 29 500 oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, iz tretjih držav v obdobju dveh let (od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2021), ki je bil zastavljen v okviru zavez, sprejetih za leto 2020.

3. Države članice so pozvane, da glede na učinek koronavirusne pandemije izpolnijo svoje zaveze, sprejete za leto 2020, kakor hitro je to praktično izvedljivo. Razmisliti bi morale o inovativnih načinih dela in prilagoditi svoje postopke spreminjajočim se razmeram na terenu, tudi v državah prvega azila.

4. Države članice, ki še niso v celoti izpolnile svojih zavez v okviru programa EU za preselitev za obdobje 2018–2019 ([22]), bi morale te zaveze izpolniti v letih 2020 in 2021 v skladu z nacionalnimi programi Sklada za azil, migracije in vključevanje.

5. V letih 2020 in 2021 bi morale države članice, kolikor je to mogoče zaradi koronavirusne pandemije, nadaljevati dejavnosti v zvezi s preselitvijo in osredotočiti svoje zaveze na:

   (a) zagotavljanje nadaljnje preselitve državljanov iz Sirije in tretjih držav ter oseb brez državljanstva, razseljenih zaradi konflikta v Siriji, iz Turčije v podporo izvajanju izjave EU in Turčije iz marca 2016; to vključuje aktivacijo prostovoljnega programa humanitarnega sprejema, pod pogojem, da so izpolnjeni vsi predpogoji in da so se nezakoniti prehodi med Turčijo in EU končali ali vsaj bistveno in trajno zmanjšali;

   (b) zagotavljanje nadaljnjih preselitev iz Libanona in Jordanije;

   (c) prispevanje k nadaljnji stabilizaciji razmer v osrednjem Sredozemlju s preselitvijo oseb, ki potrebujejo zaščito, iz Libije, Nigra, Čada, Egipta, Etiopije in Sudana, vključno z zagotavljanjem podpore začasnim mehanizmom UNHCR, ki so vzpostavljeni v Nigru in Ruandi ter so namenjeni nujni evakuaciji najranljivejših skupin migrantov iz Libije.

([22]) Priporočilo (EU) 2017/1803.

6. Države članice bi se morale prožno odzivati na nujne potrebe po preselitvi po vsem svetu. Pozvane so, da izvedejo čim več zavez za preselitev in ustrezno izkoristijo proračun, ki jim je bil dan na voljo. Svoje programe za preselitev bi morale izvajati v tesnem sodelovanju z UNHCR in po potrebi s podporo EASO.

7. Države članice bi morale za zagotovitev nadaljevanja in ponovnega povečanja števila operacij preselitve po motnjah, ki jih je povzročila koronavirusna pandemija, prispevati k prihodnjim programom EU za preselitev. Pozvane so, da okrepijo obstoječe, obnovijo prejšnje ali vzpostavijo nove programe za preselitev, da bi se povečalo število mest za sprejem, ki so na voljo osebam, ki potrebujejo mednarodno zaščito, ko bodo preselitve znova mogoče pod varnimi pogoji za vse udeležene strani.

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTNIH PROGRAMOV ZA PRESELITEV

8. Države članice bi morale zagotoviti, da se vse faze postopka preselitve, zlasti orientacijski programi pred odhodom (na daljavo) in informacije po prihodu, izvajajo v skladu z visokim standardom kakovosti. Pozvane so, da zagotovijo ustrezne in zadostne sprejemne zmogljivosti, pri tem pa upoštevajo povečana zdravstvena tveganja, da se zagotovi hiter prihod izbranih oseb v Evropo.

9. Države članice bi morale oblikovati namenske in učinkovite programe za (socialno) vključevanje preseljenih oseb, ki upoštevajo zlasti njihovo ranljivost. Pozvane so, da v tesnem sodelovanju s civilno družbo in sprejemnimi skupnostmi vzpostavijo ali razširijo programe skupnostnega sponzorstva za preselitev, katerih cilj je učinkovito, boljše in hitrejše vključevanje preseljenih beguncev v gostiteljske družbe.

10. Države članice bi morale vzpostaviti interne programe za spremljanje in ocenjevanje učinkovitosti in uspešnosti svojih programov za preselitev in ustreznih programov za vključevanje.

SPODBUJANJE HUMANITARNEGA SPREJEMA

11. Države članice so pozvane, da povečajo število sprejemov ranljivih oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, na svoje ozemlje. Poleg preselitve bi morale razmisliti zlasti o vzpostavitvi ali razširitvi drugih oblik zakonitih poti za ranljive osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito.

12. Države članice bi morale olajšati dostop do pravice do združitve družine, in sicer z vzpostavitvijo programov za pomoč pri združitvi družine, ki izboljšujejo dostop do informacij in poenostavljajo postopek v zvezi s takimi prošnjami. Poleg tega so pozvane, da prek programov za humanitarni sprejem, kot so programi sponzorstva, ki temeljijo na družini, zagotovijo poti za sprejem članov družine upravičencev do mednarodne zaščite.

13. Države članice so pozvane, da prispevajo k pristopu EU k skupnostnemu sponzorstvu, pri čemer se lahko pri oblikovanju programov za sprejem v skladu z njihovimi nacionalnimi prednostnimi nalogami opirajo na številne modele humanitarnega sprejema, ter upoštevajo prednostne naloge in interese EU na področju zunanjih odnosov.

14. Države članice so pozvane k tesnemu sodelovanju s civilno družbo, da bi vzpostavile ali razširile programe skupnostnega sponzorstva kot humanitarno pot za sprejem, pri kateri so zasebni sponzorji, skupine posameznikov iz zasebnega sektorja ali neprofitne organizacije vključeni v različne faze programa, in sicer od identifikacije oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito, v tretji državi do vključevanja po njihovem prihodu.

15. Države članice in njihovi partnerji bi morali pri oblikovanju takih programov skupnostnega sponzorstva določiti pregledna in nediskriminatorna merila za izbor oseb, ki potrebujejo mednarodno zaščito. Od začetka programa bi bilo treba zagotoviti, da so jasno opredeljene vloge in odgovornosti civilne družbe in vlade v fazi pred odhodom in po prihodu. Države članice so še naprej odgovorne za varnostne preglede in postopke sprejema ter morajo zagotoviti, da so vzpostavljeni ustrezni zaščitni ukrepi in varnostne mreže.

16. Države članice so pozvane, da vzpostavijo ali razširijo programe skupnostnega sponzorstva, katerih namen je zagotoviti boljše in hitrejše (socialno) vključevanje oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, v gostiteljske družbe ter izboljšati javno podporo z ustvarjanjem gostoljubnejših in bolj vključujočih družb.

17. Države članice bi morale med koronavirusno pandemijo in po njej ohranjati odprte komunikacijske kanale z zasebnimi sponzorji in spodbujati njihovo dejavno podpiranje programov sponzorstva.

18. Države članice so pozvane, da uporabijo različne možnosti sofinanciranja EU za spodbujanje programov skupnostnega sponzorstva.

SPODBUJANJE DOPOLNILNIH POTI ZA OSEBE, KI POTREBUJEJO MEDNARODNO ZAŠČITO, V POVEZAVI Z IZOBRAŽEVANJEM IN DELOM

19. Države članice bi morale razviti in podpirati programe, ki olajšujejo dostop do drugih obstoječih zakonitih poti za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, pri čemer lahko po potrebi uporabijo orodja EU za evidentiranje njihovih znanj, spretnosti in kvalifikacij. Poleg tega bi morale čim prej zagotoviti dostop do trga dela, med drugim tudi z aktivacijskimi programi (kot sta preusposabljanje in izpopolnjevanje). Za lažje vključevanje na trg dela bi morale tesno sodelovati s socialnimi partnerji.

20. Države članice bi morale razmisliti o izboljšanju dostopa do univerz za mlade, ki potrebujejo mednarodno zaščito, in jim omogočiti, da postanejo študenti, ob upoštevanju njihovih posebnih potreb. V tesnem partnerstvu z univerzami bi lahko razmislile o vzpostavitvi namenskih programov, ki bi lahko vključevali poseben in bolj prilagodljiv postopek akademskega izbora, finančno podporo in prilagojene jezikovne tečaje, ali o okrepitvi obstoječih pobud. Diplomantom, ki želijo ostati v državi članici, bi morale zagotoviti svetovanje in pomoč pri iskanju zaposlitve.

21. Države članice bi morale razmisliti o tem, da bi v sodelovanju z zasebnim sektorjem in delodajalci razvile inovativne mednarodne programe mobilnosti delovne sile za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, brez poseganja v njihove pravice do zaščite.

22. Države članice so pozvane, da prispevajo k pristopu EU k skupnostnemu sponzorstvu, da bi podprle dopolnilne poti za izobraževanje in delo za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito.

KREPITEV SODELOVANJA MED DRŽAVAMI ČLANICAMI IN SPODBUJANJE PRESELITVE NA SVETOVNI RAVNI

23. Da bi se izkoristile prednosti in možnosti sodelovanja in usklajevanja na ravni EU na področju preselitve, humanitarnega sprejema, skupnostnega sponzorstva in dopolnilnih poti, so države članice pozvane, da sodelujejo v mreži EASO za preselitev in humanitarni sprejem ter dejavno prispevajo k njenim sestankom in dejavnostim.

24. Države članice bi morale sodelovati v okviru mreže EASO za preselitev in humanitarni sprejem, da bi se omogočilo pravočasno in nemoteno nadaljevanje preselitev po odpravi omejitev zaradi koronavirusne pandemije, ter razviti nove načine dela in nove postopke za povečanje odpornosti operacij preselitve v srednjeročnem obdobju.

25. Za nadaljnjo razširitev preselitev na svetovni ravni bi morale države članice sodelovati s tretjimi državami in jim pomagati pri oblikovanju programov za preselitev, in sicer s krepitvijo zmogljivosti ter izmenjavo izkušenj in dobrih praks, pri tem pa bi se morale opirati na strokovno znanje EASO ter sodelovati z UNHCR in IOM.

SPREMLJANJE

26. Države članice bi morale na zahtevo Komisije sporočiti število oseb, ki so bile preseljene na njihovo ozemlje v skladu z njihovimi zavezami, pri čemer bi morale navesti države, iz katerih so bile te osebe preseljene.

27. Države članice bi morale Komisijo obveščati o sprejemih prek programov za humanitarni sprejem in drugih dopolnilnih poti.

FINANČNA PODPORA

28. Države članice bi morale do konca obdobja izvajanja Sklada za azil, migracije in vključevanje v celoti izkoristiti finančno podporo, ki je na voljo prek tega sklada, da bi izpolnile zaveze glede preselitve in zagotovile, da se vse faze postopka preselitve iz tega priporočila izvajajo v skladu z visokimi standardi kakovosti.

29. Države članice bi morale v celoti izkoristiti tudi druge možnosti financiranja EU za podporo in izboljšanje preselitve, humanitarnega sprejema in drugih dopolnilnih poti za osebe, ki potrebujejo mednarodno zaščito, ter njihovo (socialno) vključevanje v gostiteljske družbe, zlasti Evropski socialni sklad in Evropski sklad za regionalni razvoj v skladu z njunimi cilji.

NASLOVNIKI

To priporočilo je naslovljeno na države članice.

V Bruslju, 23. septembra 2020

Za Komisijo
Ylva JOHANSSON
Članica Komisije

PRILOGA

Preselitev: zaveze za leto 2020

Država članica	Skupno število mest za leto 2020
Belgija	758
Bolgarija (*)	[25]
Češka	
Danska	
Nemčija	5 500
Estonija	
Irska	994
Grčija	
Španija	1 000
Francija	5 200
Hrvaška	100
Italija	700
Ciper	
Latvija	
Litva	18
Luksemburg (*)	[50]
Madžarska	
Malta (*)	[20]
Nizozemska	1 902
Avstrija	
Poljska	
Portugalska	1 150
Romunija	200
Slovenija	
Slovaška	
Finska	850
Švedska	5 114
Združeno kraljestvo	6 000
SKUPAJ	**29 487**

(*) Uresničitev zavez iz prejšnjega programa (ki se ne štejejo v zaveze, sprejete za leto 2020).